

ELTE ÁJK Jog- és Társadalomelméleti Tanszék Társadalomelmélet
2025 Kurzusleírás

Oktatók: Fleck Zoltán, egyetemi tanár, zfleck@ajk.elte.hu, Tóth Fruzsina Rozina, egyetemi adjunktus, toth.fruzsina@ajk.elte.hu

1. A tárgy célja

A tárgy célja kettős. Egyrészt átfogó áttekintést kíván nyújtani a társadalomelmélet alapvető elméleteiről, összefüggéseiről. Másrészt a kurzusra épülő felsőbbéves tárgyakat kívánja megalapozni (Jogszociológia, Jog- és Állambölcselet 1-2.)

2. Kimeneti követelmények:

1. A tanuló megérti és feldolgozza a tudományos szövegeket, ismeri azok történeti háttérét és összefüggéseit.
2. Képes a társadalomelméleti fogalmi készlet használatára, el tudja helyezni a szerzőket, elméleteket, fogalmakat, értelmezni tudja viszonyait és kapcsolataikat.
3. Önállóan megtalálja a feldolgozott szövegek kapcsolódásait a történeti, társadalmi állapotokhoz és korszakokhoz.
4. Eligazodik a társadalomtudományi megközelítések sajátosságai között, különbséget tud tenni a tudományos és nem tudományos érvek között.

3. A tárgy felépítése

A rövid előadások (heti 1 óra) az érintett problémák és elméleti reflexiók kontextusát ismertetik, háttérinformációkkal nyújtanak segítséget az elméletek, művek, problémák értelmezéséhez.

Időpont	Téma	Előadó
február 11	Mi a társadalom?	Fleck Zoltán
február 18	Felvilágosodás, modernitás	Fleck Zoltán
február 25	Szerződéselméletek	Fleck Zoltán
március 4	Szabadság és hatalom	Fleck Zoltán
március 11	Egyén és közösség	Fleck Zoltán
március 18	Társadalmi struktúra	Tóth Fruzsina
március 25	Kapitalizmus, kapitalizmus kritikák	Tóth Fruzsina
április 1	Egyenlőség, egyenlőtlenség	Tóth Fruzsina
április 8	Hatalom, norma	Tóth Fruzsina
április 15	Egyén és közösség 2	Tóth Fruzsina
április 22	tavaszi szünet	-
április 29	Társadalmi változás	Fleck Zoltán
május 6	Világrendszer, régiók?	Fleck Zoltán és Tóth Fruzsina
május 13	elővizsga	

4. Tananyag

Az előadásokból és a kurzus **Canvas** felületére feltöltött elektronikus tananyagból áll.

A kollokviumon számonkérésre kerül az írott tananyag és az előadásokon elhangzottak. A kurzus írásbeli tananyaga úgy épül fel, hogy a témákhoz tartozó klasszikus szövegeket többféle, értelmezést segítő elem veszi körül (képek, linkek, kérdések) Ezért a tananyag leginkább az elektronikus (nem kinyomtatott) felhasználást támogatja.

A klasszikus szövegidézetek megértéséhez több segítség áll rendelkezésre: az írott anyag szerkezete (magyarázó szövegek, linkek, kérdések, további olvasmányok), a szeminárium munkája. Az előadások azt szolgálják, hogy a társadalom elméleti megközelítéseit és problémáit komplex és autonóm módon közelítsük meg. Ez a szemináriumi munka számára is nagyfokú szabadságot és felelősséget jelent.

5. Számonkérés:

Előre hozott vizsga – megajánlott jegy:

A félév utolsó óráján lehetőség van megajánlott jegyért előrehozott vizsgát írni. Az előrehozott vizsga a félév teljes anyagát lefedi és kizárólag az előadásokon elhangzottakból fog állni.

Kollokvium

Szóbeli vizsga. Aki nem szeretne élni az előrehozott vizsga lehetőségével, az a saját szeminárium vezetőjénél szóban, tétel húzásával vizsgázhat a vizsgaidőszakban.

6. Tételsor:

1. Modern átalakulás, változások a felvilágosodásban és azt követően, a társadalomról való modern gondolkodás kezdetei
2. A klasszikus pozitívizmus tudományképe és a tudományos forradalom és paradigma
3. A társadalmi szerződés elméleti konstrukciója és formái
4. A társadalom és a jog viszonya
5. A szabadság értelmezése és föltételéi
6. A magán és a köz viszonya
7. Egyén és közösség szerepe
8. A kapitalizmus-értelmezések és kritikák
9. Az evolucionizmus és a társadalmi változás
10. Az egyenben rejlő társadalmiság
11. A modern hatalomértelmezések
12. Az egyenlőtlenségek változásai a kapitalizmusban, az osztály fogalma
13. A tőke szerepe az egyes elméletekben, a fogalom változása Marx és Bourdieu elméleteiben
14. Világrendszerek és régiók